

COLLEGEVOORSTEL

ONDERWERP	: Plan van aanpak voor de transformatie en het beleidskader in het sociaal domein
ZAAKNUMMER	: 3936-2019
B&W VERGADERING	: 12 maart 2019
INTEGRALE ADVISERING	: Tamara Schrör (domein Sociaal), Jeantine Winter (domein Sociaal), Chris ten Have (financiën), Karin Gerner (communicatie) en Sanne van 't Erve (communicatie)
PORTEFEUILLEHOUDER	: Mevr. G.H. (Gerria) Toeter
VOOR INFORMATIE	: Meike Schrijver

BESTUURSSAMENVATTING

Op dit moment voeren we onze taken in het sociaal domein uit binnen de gestelde financiële kaders, mede doordat we gebruik maken van de reserve Zorg en de reserve Participatie. Onze uitgaven in het sociaal domein zijn echter nog steeds hoger dan onze (begrote) inkomsten, waardoor de reserves steeds verder teruglopen en de bodem van de reserves in beeld komt wanneer we op dezelfde voet verder gaan. Om ervoor te zorgen dat we ook in de toekomst onze taken in het sociaal domein binnen de gestelde financiële kaders kunnen uitvoeren én kwalitatief zo goed mogelijke ondersteuning kunnen leveren, is een transformatie nodig. Om deze transformatie te realiseren hebben we een plan van aanpak opgesteld.

BESLISPUNTEN

1. In te stemmen met het "*plan van aanpak voor de transformatie en het beleidskader in het sociaal domein*".
2. De raad te informeren over dit plan van aanpak middels bijgevoegde raadsinformatienotitie.

BESLUIT

Conform, 

INLEIDING

Op 1 januari 2015 veranderde er veel voor de gemeente Raalte. We werden verantwoordelijk voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet en kregen er daardoor veel taken bij in het sociaal domein. Ook het budget dat bij deze taken hoort werd overgeheveld naar de gemeente, maar dit ging gepaard met een korting. Dit vanuit de gedachte dat de gemeente dicht bij haar inwoners staat en de zorg en ondersteuning daardoor slimmer, meer op maat en goedkoper kan uitvoeren. We stonden daardoor voor de uitdaging om onze nieuwe taken met minder geld uit te voeren, maar wel op zo'n manier dat iedere inwoner de zorg en/of ondersteuning kan krijgen die hij/zij nodig heeft. Dit vraagt om een andere manier van werken, denken en organiseren, oftewel een transformatie.

We hebben er in Raalte voor gekozen om niet vanaf de start in 2015 te transformeren, maar eerst te focussen op een soepele overgang van de oude naar de nieuwe situatie, zodat onze inwoners niet tussen wal en schip zouden belanden. Om hier financieel ruimte voor te bieden richtten we twee reserves in; de reserve Zorg en de reserve Participatie.

De afgelopen jaren is de focus steeds meer verlegd naar de transformatie. Onder de titel '*de KR8 van Raalte*' is er onder andere gewerkt aan het meer inzetten op de eigen kracht van inwoners en op het

versterken van het voorliggende veld. Deze inspanningen hebben onder andere gezorgd voor een betere samenwerking met onze partners in het voorliggende veld. Ondanks dat dit waardevolle opbrengsten zijn, heeft het er helaas (nog) niet voor gezorgd dat onze uitgaven in het sociaal domein zijn gedaald. In de programmabegroting 2019 – 2022 is geprognosticeerd dat de reserves Zorg en Participatie hierdoor steeds verder dalen en dat de bodem van deze reserves in zicht komt wanneer we op de huidige voet verder gaan.

Dit vraagt om actie. Om ervoor te zorgen dat we onze inwoners ook in de toekomst de best passende ondersteuning kunnen bieden, en tegelijkertijd binnen de financiële kaders blijven, zijn er ombuigingen nodig. Voor het realiseren van deze ombuigingen hebben we een plan van aanpak opgesteld.

BEOOGD EFFECT

1. Een uitvoering van de taken in het sociaal domein waarbij het perspectief van de inwoner centraal staat.
2. Een structureel sluitende begroting voor het sociaal domein, zonder dat we daarbij afhankelijk zijn van reserves en waarbij we kwalitatief goede ondersteuning leveren.

ARGUMENTEN

1.1 *Wanneer we niets doen lopen we het risico dat we op termijn niet de best passende ondersteuning kunnen bieden binnen de huidige financiële kaders.*

Wanneer we niets doen en op de huidige voet verder gaan lopen de reserves Zorg en Participatie steeds verder leeg, totdat de bodem bereikt is. Wanneer op dat moment de uitgaven in het sociaal domein nog steeds hoger zijn dan de begrote budgetten, betekent dit dat we het risico lopen dat we niet meer in staat zijn om onze inwoners de best passende ondersteuning te bieden.

1.2 *Door nu actie te ondernemen voorkomen we dat we straks onder druk moeten bezuinigen*
Aangezien we nu al voorzien dat we over een aantal jaren tegen knelpunten aanlopen kiezen we ervoor om niet te wachten tot het zover is, maar in plaats daarvan nu al actie te ondernemen. Doordat er op dit moment nog geen acute noodzaak is om te bezuinigen, hebben we tijd om ons goed te verdiepen in de verschillende opties en de ombuigingen op zo'n manier te realiseren dat dit niet ten koste gaat van de dienstverlening en ondersteuning aan onze inwoners. Wanneer we nu niets doen en wachten tot de reserves (bijna) leeg zijn hebben we deze tijd waarschijnlijk niet en lopen we het risico dat we (ook) moeten kiezen voor bezuinigingen die de dienstverlening en/of ondersteuning aan onze inwoners wel raken.

1.3 *De afhankelijkheid van reserves maakt ons kwetsbaar*

Een reserve verhoogt de flexibiliteit en fungeert als buffer om onverwachte financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Echter, op dit moment maken we structureel gebruik van de reserves voor de uitvoering van de taken in het sociaal domein. Dit maakt ons kwetsbaar. Daarom willen we toewerken naar een financieel houdbaar sociaal domein, waarin we niet meer structureel afhankelijk zijn van de reserves, maar deze alleen benutten om onze flexibiliteit te verhogen en/of financiële tegenvallers op te vangen.

1.4 *Het proces richting het brede beleidskader is al in gang gezet*

In 2108 is gestart met het proces om te komen tot een integraal beleidskader voor het sociaal domein. In dit proces zijn een aantal partners uit het sociaal domein, de Wmo-raad en de adviesraad Werk & Inkomen betrokken. In een themabijeenkomst met het college zijn dit proces, de thema's die in het sociaal domein spelen en de huidige situatie per thema besproken. Het vervolgproces wordt meegenomen in dit plan van aanpak.

1.5 *Met dit proces geven we een impuls aan de transformatie*

Ondanks dat dit proces met name een financiële aanleiding heeft, is het doel van dit proces breder. We benutten dit proces namelijk ook om een impuls te geven aan de transformatie in het sociaal domein. Zo stellen we o.a. (aangescherpte) uitgangspunten voor de transformatie vast in het brede beleidskader en zoeken we in het interventieplan naar maatregelen die ons in financiële zin iets opleveren én die bijdragen aan de transformatie.

DUURZAAMHEID

N.v.t.

KANTTEKENINGEN

1.1 De verwachting dat de bodem van de reserves in het sociaal domein in de komende jaren wordt bereikt wanneer we op dezelfde voet verder gaan, is grotendeels gebaseerd op prognoses.

De toekomst van het sociaal domein zit vol onzekerheden. Onzekerheden over bijvoorbeeld de ontwikkeling van de rijksbijdragen, de gevolgen van de invoering van het abonnementstarief en de ontwikkeling van het aantal inwoners dat een beroep doet op ondersteuning. Dit maakt dat we niet met zekerheid kunnen zeggen dat we de bodem van de reserves in het sociaal domein daadwerkelijk in de komende jaren bereiken als we op dezelfde voet verder gaan. In theorie is het daarom mogelijk dat achteraf blijkt dat de ombuigingen, in financiële zin, niet noodzakelijk waren. Andersom is het hierdoor ook mogelijk dat de ombuigingen die we realiseren achteraf onvoldoende blijken en/of dat de bodem van de reserves eerder bereikt is dan we van te voren hadden verwacht.

FINANCIËN

Het beoogd effect van de ombuigingen is tot een structureel sluitende begroting te komen binnen het sociaal domein.

VERVOLG

Na instemming met de voorgestelde besluitpunten, informeren we de raad en voeren we de stappen uit die staan beschreven in het plan van aanpak. Na afronding van elke stap delen we de resultaten met het college (en de raad) en vragen we u een besluit te nemen over het vervolg.

COMMUNICATIE

Naast de raad informeren we ook de Wmo-Raad, de adviesraad Werk en Inkomen en de KR8 partners over dit plan van aanpak. Bij de uitvoering van het plan van aanpak betrekken we de genoemde raden, onze (professionele) partners, inwoners en andere relevante actieve partijen in de samenleving.

BIJLAGEN

Bijlage Plan van aanpak transformatie en beleidskader sociaal domein

Bijlage Raadsvoorstel plan van aanpak transformatie en beleidskader sociaal domein